

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA DŁUGI SPADKOWE

Komentarz

Elżbieta Skowrońska-Bocian

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

2. WYDANIE

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA DŁUGI SPADKOWE

Komentarz

Elżbieta Skowrońska-Bocian

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

2. WYDANIE

Stan prawny na 1 lipca 2018 r.

Wydawca

Klaudia Szawlowska-Milczarek

Redaktor prowadzący

Grażyna Polkowska-Nowak

Opracowanie redakcyjne

Agnieszka Zagozda

Łamanie

Andrzej Gudowski

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przystępujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2018

ISBN 978-83-8124-808-2

2. wydanie

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	9	
Uwagi wstępne	11	
Rozdział I. Odpowiedzialność za długi spadkowe.		
Uwagi ogólne	17	
1. Skutki śmierci osoby fizycznej	17	
2. Odpowiedzialność spadkobierców za długi spadkowe w ogólności	19	
3. Odpowiedzialność spadkobierców od otwarcia do przyjęcia spadku.....	21	
4. Odpowiedzialność spadkobierców po przyjęciu spadku	23	
5. Odpowiedzialność po dziale spadku	28	
Rozdział II. Szczególne uregulowania odpowiedzialności za długi spadkowe		30
1. Ustawowe ograniczenia odpowiedzialności spadkobierców za długi spadkowe	30	
2. Odpowiedzialność za długi spadkowe innych podmiotów	34	
2.1. Odpowiedzialność zapisobierców windykacyjnych	35	
2.2. Odpowiedzialność obdarowanych.....	42	
Rozdział III. Uregulowania odpowiedzialności za długi spadkowe obowiązujące od 18.10.2015 r.		45
1. Uwagi ogólne.....	45	
2. Wykaz inwentarza	48	

3. Spis inwentarza	51
4. Uwagi końcowe	55
Rozdział IV. Spłacanie długów spadkowych	57
1. Uwagi ogólne.....	57
2. Spłacanie długów spadkowych w obowiązującym stanie prawnym.....	60
2.1. Uwagi wstępne.....	60
2.2. Ustalenie długów spadkowych	61
2.3. Kolejność spłacania długów spadkowych	64
2.4. Redukcja długów spadkowych	65
2.5. Odpowiedzialność spadkobiercy ponad wartość stanu czynnego spadku	67
Rozdział V. Uregulowania intertemporalne i ocena dokonanych zmian	70
1. Problemy prawa międzyczasowego	70
2. Ocena wprowadzonych zmian.....	72
2.1. Uwagi ogólne.....	72
2.2. Uwagi szczegółowe.....	73
Rozdział VI. Komentarz do zmienionych ustawą z 20.03.2015 r. przepisów Kodeksu cywilnego	77
Art. 1015. [Termin do złożenia oświadczenia].....	77
Termin do złożenia oświadczenia	77
Skutki braku oświadczenia spadkobiercy.....	79
Art. 1016. (uchylony)	80
Art. 1031. [Sposób przyjęcia spadku a odpowiedzialność].....	81
Uwagi ogólne.....	82
Odpowiedzialność nieograniczona.....	82
Odpowiedzialność ograniczona.....	83
Odpadnięcie ograniczenia odpowiedzialności	84
Art. 1031 ¹ . [Wykaz inwentarza]	87
Art. 1031 ² . [Wzór wykazu inwentarza].....	95
Art. 1031 ³ . [Spłata długów spadkowych].....	96
Art. 1031 ⁴ . [Obowiązek przyjęcia należnego świadczenia]	99
Art. 1032. [Długi spadkobiercy, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza].....	100
Uwagi ogólne.....	101
Zasady spłacania długów spadkowych przez spadkobiercę.....	102

Spłacenie niektórych długów spadkowych.	
Rozszerzenie odpowiedzialności spadkobiercy	104
Art. 1034 ¹ . [Odpowiedzialność zapisobierców windykacyjnych do chwili działu spadku].....	107
Bibliografia. Wybrane pozycje	109

Wykaz skrótów

Akty prawne

- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1025 ze zm.)
- k.p.c. – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 155 ze zm.)
- post. spadk. – dekret z 8.11.1946 r. o postępowaniu spadkowym (Dz.U. Nr 63, poz. 346 ze zm.)
- pr. spadk. – dekret z 8.10.1946 r. – Prawo spadkowe (Dz.U. Nr 60, poz. 328 ze zm.)
- ustawa z 20.03.2015 r. – ustawa z 20.03.2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 539)

Czasopisma i zbiory orzeczeń

- MoP – Monitor Prawniczy
- OSNC – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
- OSNCP – Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izby Cywilnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
- OSPİKA – Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
- PiP – Państwo i Prawo

Uwagi wstępne

Ustawą z 20.03.2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 539; ustawa weszła w życie 18.10.2015 r.) zmieniono niektóre przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące odpowiedzialności spadkobierców za długi spadkowe (art. 1015 § 2, art. 1031 § 2, art. 1032 i art. 1034¹ § 2 zdanie drugie), dodano art. 1031¹–1031⁴ oraz skreślono art. 1016. Wprowadzone zostały także zmiany w Kodeksie postępowania cywilnego, ustawie z 17.06.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2017 r. poz. 1201 ze zm.), ustawie z 13.02.1984 r. o funkcjach konsulów Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2015 r. poz. 389 ze zm.; nie obowiązuje), ustawie z 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 300 ze zm.).

Zasadnicza zmiana polega na wprowadzeniu, jako zasady, ograniczonej odpowiedzialności spadkobierców za długi spadkowe. W uzasadnieniu projektu rządowego podkreślano, że przewidziana w art. 1015 § 2 zdanie pierwsze k.c. fikcja prawna, iż spadkobierca nieskładający w ustawowym terminie żadnego oświadczenia co do spadku jest traktowany tak jak przyjmujący spadek wprost, a więc ponoszący nieograniczoną odpowiedzialność za długi spadkowe, w istocie nie chroni ani spadkobiercy przed nadmiernymi obciążeniami, ani wierzycieli spadkowych. Może natomiast prowadzić do pogorszenia sytuacji wierzycieli spadkobiercy, gdyż obciążenie osobistego majątku spadkobiercy odpowiedzialnością za długi spadkowe często prowadzi do zmniejszenia szans takich wierzycieli na uzyskanie należnego im świadczenia.

Problem, czy brak oświadczenia spadkobiercy co do spadku ma po- ciągać za sobą traktowanie go jak przyjmującego spadek z dobro- dziejstwem inwentarza czy jak przyjmującego spadek wprost, nie jest nowy. Już w toku prac kodyfikacyjnych podjętych przed drugą wojną światową wyrażane były dwa zasadniczo odmienne poglądy. Zgodnie z pierwszym brak oświadczenia co do spadku powodowało traktowanie spadkobiercy jak przyjmującego spadek wprost; według drugiego – jak przyjmującego spadek z dobrodziejstwem inwentarza. Pierwsze stano- wisko prezentowali m.in. H. Konic i K. Przybyłowski, drugie – S. Wró- blewski i M. Allerhand (szerzej przedstawia te kwestie L. Górnicki, *Prawo cywilne w pracach komisji kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej w la- tach 1919–1939*, Wrocław 2000, s. 269 i n.; zob. też J. Gwiazdomorski, *Prawo spadkowe*, Warszawa 1959, s. 16 i n.; E. Macierzyńska-Frana- szczyk, *Odpowiedzialność za długi spadkowe*, Warszawa 2014, s. 24 i n.).

W okresie unifikacji prawa spadkowego bezpośrednio po drugiej wojnie światowej także występowała rozbieżność stanowisk. Ostatecznie w de- krete z 8.10.1946 r. – Prawo spadkowe (Dz.U. Nr 60, poz. 328 ze zm.) została wprowadzona, zgodnie z propozycją J. Gwiazdomorskiego, fikcja prostego przyjęcia spadku (por. art. 35 zdanie drugie pr. spadk.; zob. też K. Przybyłowski, *Ukształtowanie zasad dotyczących odpowie- dzialności za długi spadkowe w polskim prawie cywilnym* [w:] *Księga pamiątkowa ku czci prof. J. Gwiazdomorskiego*, „Studia Cywilistyczne” 1969/XIII–XIV, s. 240 i n.). W Prawie spadkowym zawarte zostało także uregulowanie, zgodnie z którym przyjęcie spadku z dobrodziej- stwem inwentarza przez jednego ze spadkobierców wywierało skutek względem pozostałych spadkobierców z wyjątkiem tych, którzy złożyli oświadczenie o przyjęciu spadku wprost lub o jego odrzuceniu (art. 42 pr. spadk.).

Rozpoczęcie w 1950 r. prac nad kodyfikacją prawa cywilnego spowo- dowało podjęcie dyskusji nad skutkami braku złożenia przez spadko- biercę w ustawowym terminie oświadczenia co do spadku. Ostatecznie w Kodeksie cywilnym przyjęte zostało uregulowanie analogiczne do ist- niejącego pod rządem Prawa spadkowego. W ówczesnych stosunkach polityczno-gospodarczych przeważał argument, że na długi spadkowe

składają się głównie zobowiązania wobec wierzycieli będących jednostkami gospodarki uspołecznionej (przede wszystkim państwowe oraz spółdzielcze instytucje kredytowe). W takiej zaś sytuacji ograniczenie odpowiedzialności za długi spadkowe pozostawałoby w sprzeczności z zasadą ochrony mienia społecznego. Zasada ta znalazła zresztą odzwierciedlenie także w przepisach Kodeksu cywilnego, np. w art. 127 § 1, który stanowił: „Ochrona własności społecznej przed grożącą jej szkodą jest obowiązkiem każdego obywatela”, czy art. 129: „Przy tłumaczeniu i stosowaniu przepisów niniejszego kodeksu należy mieć na względzie, że własność społeczna, jako podstawa ustroju Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, pozostaje pod szczególną ochroną prawa”.

Sięgnięcie przez ustawodawcę do fikcji przyjęcia spadku wprost spowodowało, że uregulowania dotyczące ochrony interesów spadkobiercy, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, stały się mniej istotne. W związku z tym w Kodeksie cywilnym nie znalazły się uregulowania przewidujące możliwość oddzielenia spadku od majątku spadkobiercy (art. 52–54 pr. spadk.) oraz likwidacji spadku (art. 55–56 pr. spadk.), mogące się przydać przy realizowaniu ograniczenia odpowiedzialności za długi spadkowe spadkobiercy, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza. Wskazywano, że uregulowania te są pozbawione znaczenia, a w okresie obowiązywania Prawa spadkowego w praktyce nie funkcjonowały.

Prawna fikcja prostego przyjęcia spadku (art. 1015 § 2 k.c. przed zmianą) budziła wątpliwości i zastrzeżenia właściwie od początku obowiązywania Kodeksu cywilnego (zamiast wielu por. E. Skowrońska-Bocian, W. Borysiak [w:] *System Prawa Prywatnego*, t. 10, *Prawo spadkowe*, red. B. Kordasiewicz, Warszawa 2013, s. 624 i n.). W orzecznictwie Sądu Najwyższego pojawiły się też próby łagodzenia skutków działania fikcji prostego przyjęcia spadku. Zapadła uchwała w składzie 7 sędziów, wpisana do księgi zasad prawnych, o następującej treści: „Odpowiedzialność spadkobiercy za dług spadkowy, wynikająca z prostego przyjęcia spadku, nie podlega ograniczeniu z tej tylko przyczyny, że jest to dług ze stosunku pracy lub że spadkobiercą jest pracownik. Jednakże odpowiedzialność taka w szczególnie wyjątkowych wypadkach podlega ograniczeniu

lub nawet wyłączeniu, jeżeli przemawiają za tym zasady współzycia społecznego w PRL” (zob. uchwała składu 7 sędziów SN z 22.09.1972 r., III PZP 12/72, OSNCP 1973/2, poz. 22). Rozstrzygnięcie i argumentacja Sądu Najwyższego budziły poważne wątpliwości (zob. np. E. Skowrońska, *Odpowiedzialność spadkobierców załugi spadkowe*, Warszawa 1984, s. 76 oraz 78 i n.; J. Stobienia, *Realizacja wierzytelności wierzycieli spadkodawcy w prawie polskim*, Warszawa 1981, s. 76; A. Szpunar, *Ustalenie odszkodowania w prawie cywilnym*, Warszawa 1975, s. 185 i n.).

Także w ostatnich latach obowiązywanie fikcji prostego przyjęcia spadku w razie bezczynności spadkobiercy było krytykowane zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie (zob. np. J. Ciszewski, *Ustawowe i umowne ograniczenia odpowiedzialności osobistej*, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2003/1, s. 17 i n., oraz uzasadnienie postanowienia SN z 29.11.2012 r., II CSK 171/12, LEX nr 1294475). Wskazywano na sprzeczność z poczuciem prawnym społeczeństwa czy wręcz z poczuciem sprawiedliwości – swoistą pułapką na nieświadomych skutków swojej bezczynności spadkobierców. Najbardziej stanowczo przedstawił to B. Kordasiewicz ([w:] *System Prawa Prywatnego*, t. 10, *Prawo spadkowe*, red. B. Kordasiewicz, Warszawa 2013), pisząc: „wskazane argumenty przemawiają silnie na rzecz konieczności odwrócenia obowiązującej zasady: w aksjologicznie poprawnej regulacji bierne zachowanie spadkobiercy powinno być równoznaczne z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza” (s. 491).

Przedstawiane argumenty, a także prezentowane w mediach co bardziej drastyczne przykłady działania wspomnianej wyżej „pułapki” doprowadziły do zmiany prawa. Ustawą z 20.03.2015 r. została odwrócona obowiązująca wcześniej zasada: bierne zachowanie spadkobiercy w ustawowym terminie (niezłożenie oświadczenia co do spadku) jest jednoznaczne z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza (art. 1015 § 2 k.c. w nowym brzmieniu). Zmiany w Kodeksie cywilnym wymagały dokonania nowelizacji także Kodeksu postępowania cywilnego, jak również – w mniejszym już zakresie – innych ustaw.

Omówienie dokonanych zmian, czemu poświęcone jest prezentowane opracowanie, wymaga w pierwszej kolejności ogólnego przedstawienia

odpowiedzialności za długi spadkowe według przepisów obowiązujących do 17.10.2015 r. (rozdziały I i II). Pozwoli to na zaprezentowanie (w rozdziale III) nowych uregulowań z uwzględnieniem także zmienionych przepisów Kodeksu postępowania cywilnego. W rozdziale IV przedstawiono, na gruncie obowiązujących uregulowań, problematykę spłacania długów spadkowych, przede wszystkim przez spadkobiercę ponoszącego odpowiedzialność ograniczoną *pro viribus hereditatis*. Następnie w rozdziale V zaprezentowano uregulowania dotyczące problemów intertemporalnych oraz sformułowano ocenę dokonanych zmian. W ostatniej części opracowania (rozdział VI) zawarte są uwagi do zmienionych przepisów Kodeksu cywilnego.

Należy przy tym podkreślić, że niniejsze opracowanie jest poświęcone przede wszystkim uregulowaniom zawartym w Kodeksie cywilnym. Stąd przepisy Kodeksu postępowania cywilnego będą przedmiotem rozważań w ograniczonym zakresie, o tyle, o ile będzie to konieczne do skomentowania rozwiązań materialnoprawnych.

Literatura przedmiotu zostanie uwzględniona w zakresie niezbędnym w opracowaniach tego rodzaju. Co do orzecznictwa – zostały uwzględnione orzeczenia zapadłe na tle poprzednio obowiązującego stanu prawnego, zachowujące aktualność. Mimo że nowe uregulowania obowiązują już od trzech lat, w zasadzie nie znalazły odzwierciedlenia w judykaturze.

ROZDZIAŁ I

Odpowiedzialność za długi spadkowe. Uwagi ogólne

1. Skutki śmierci osoby fizycznej

Śmierć osoby fizycznej nie powoduje wygaśnięcia stosunków cywilnoprawnych, których była podmiotem. Przeciwnie – od wieków obowiązuje reguła, że śmierć człowieka w zasadzie pozostaje bez wpływu na stosunki o charakterze majątkowym. Gasną oczywiście prawa niemajątkowe (dobra osobiste, prawa stanu), jednak prawa i obowiązki majątkowe przechodzą na inne podmioty (osoby fizyczne lub osoby prawne) w drodze sukcesji generalnej, czyli jako skutek jednego zdarzenia prawnego – śmierci człowieka (por. art. 922 § 1 k.c.). Sukcesja generalna oznacza jednak coś więcej niż tylko przejście praw i obowiązków, których podmiotem pozostawał spadkodawca. Jej skutkiem jest „wejście” spadkobierców w sytuację prawną, w jakiej pozostawał spadkodawca, i jakkolwiek można zarzucać, że określenie to nie jest do końca precyzyjne, oddaje istotę sukcesji generalnej. Spadkobierca staje się podmiotem praw i obowiązków, których podmiotem był spadkodawca i które nie wygasły na skutek śmierci, a ponadto wciąż działają określone mechanizmy prawne, np. biegnie termin przedawnienia albo termin zawity, i to zarówno wówczas, gdy spadkodawca był wierzycielem, jak i wtedy, gdy był dłużnikiem. (Obszerne wywody dotyczące

istoty dziedziczenia oraz literatura – zob. W. Borysiak, *Dziedziczenie. Konstrukcja prawna i ochrona*, Warszawa 2013).

Spadkobierca osoby fizycznej staje się dłużnikiem w miejsce spadkodawcy. Jak trafnie wskazuje się w literaturze, stosunki majątkowe osoby fizycznej nie mogą zależeć od długości jej życia (por. E. Macierzyńska-Franaszczyk, *Odpowiedzialność za długi spadkowe*, Warszawa 2014, s. 41 i n., oraz powoływana tam literatura). Za istnieniem odpowiedzialności za długi spadkowe przemawiają zatem względy natury ekonomicznej, ale także nie mniej ważne względy natury społecznej, rodzinnej czy nawet etycznej. Należy przy tym zauważyć, że spadkobierca ponosi odpowiedzialność nie tylko za długi, które obciążały spadkodawcę, ale także za długi powstające w związku ze spadkobranie. Wynika to wyraźnie z art. 922 § 3 k.c., według którego do długów spadkowych należą także koszty pogrzebu spadkodawcy w takim zakresie, w jakim pogrzeb odpowiada zwyczajom przyjętym w danym środowisku, koszty postępowania spadkowego, obowiązek zaspokojenia roszczeń o zachówek oraz obowiązek wykonania zapisów zwykłych i poleceń, jak również inne obowiązki wynikające z przepisów księgi IV k.c. Do tych ostatnich należy m.in. obowiązek umożliwienia małżonkowi i innym osobom bliskim spadkodawcy, które mieszkały z nim do dnia jego śmierci, korzystania w dotychczasowym zakresie z mieszkania i urządzenia domowego przez okres trzech miesięcy od otwarcia spadku (art. 923 § 1 k.c.) czy wynikający z art. 938 i 966 k.c. obowiązek zapewnienia pozostającym w niedostatku dziadkom spadkodawcy środków utrzymania.

Ramy opracowania nie pozwalają oczywiście na przedstawienie kategorii długów spadkowych, chociażby skrótowe. Problematyka ta jest opisywana przede wszystkim w komentarzach do Kodeksu cywilnego (wskazane zostały w bibliografii; obszernie przedstawienie pojęcia długu spadkowego zob. E. Skowrońska-Bocian, W. Borysiak [w:] *System Prawa Prywatnego*, t. 10, *Prawo spadkowe*, red. B. Kordasiewicz, Warszawa 2015, s. 664 i n., nb 20–28).

Przyjęcie rozwiązania, że spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi swojego poprzednika prawnego oraz długi pozostające w związ-

ku z nabyciem spadku, nie przesądza treści uregulowań szczegółowych, przede wszystkim zakresu odpowiedzialności. Niezbędne jest bowiem staranne wyważenie interesów wierzycieli spadkodawcy, ale także interesów spadkobierców oraz ich wierzycieli. Unormowanie zakresu odpowiedzialności spadkobierców w sposób zbyt surowy (odpowiedzialność spadkobiercy bez żadnych ograniczeń) prowadzi do uprzywilejowania wierzycieli spadkodawcy czy, szerzej, wierzycieli spadkowych. Spadkobierca może bowiem zostać obciążony długami, których wartość przekracza wartość nabytego spadku, i zostaje zmuszony do spełniania świadczeń także kosztem swojego majątku. To zaś w konsekwencji może prowadzić do niekiedy znacznego pogorszenia sytuacji osobistych wierzycieli spadkobiercy, których roszczenia konkurują z roszczeniami wierzycieli spadkowych. Ponadto w powszechnym odczuciu obowiązek „dopłacenia” do spadku jawi się jako niesprawiedliwy, zwłaszcza w sytuacjach szczególnych, np. gdy do dziedziczenia dochodzi małżonek pozostający od wielu lat w faktycznej separacji ze spadkodawcą albo też dziecko, które zostało pozostawione przez rodzica, nie utrzymywało z nim żadnych kontaktów, a także nie otrzymywało świadczeń alimentacyjnych.

2. Odpowiedzialność spadkobierców za długi spadkowe w ogólności

W Kodeksie cywilnym przed zmianami dokonanyymi ustawą z 20.03.2015 r. zakres odpowiedzialności spadkobierców za długi spadkowe wyznaczały pewne zdarzenia po otwarciu spadku, a także treść oświadczenia o przyjęciu spadku. Do chwili przyjęcia spadku odpowiedzialność była ograniczona do spadku (*cum viribus hereditatis* – art. 1030 zdanie pierwsze k.c.); wierzyciel spadkowy mógł kierować egzekucję jedynie do przedmiotów wchodzących w skład majątku spadkowego. Od chwili złożenia oświadczenia o przyjęciu spadku spadkobierca ponosił odpowiedzialność z całego swojego majątku (art. 1030 zdanie drugie k.c.). Treść oświadczenia o przyjęciu spadku przesądzała o zakresie odpowiedzialności – przyjęcie spadku wprost rodziło odpowiedzialność nieograniczoną (art. 1031 § 1 k.c.), natomiast przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza ograniczało tę odpowiedzialność

Elżbieta Skowrońska-Bocian – profesor Uniwersytetu Warszawskiego i sędzia Sądu Najwyższego w stanie spoczynku; od lat zajmuje się problematyką prawa spadkowego, prawa rzeczowego (przede wszystkim zagadnieniem własności) i rodzinnego w zakresie stosunków majątkowych małżonków – jest autorytetem w tych dziedzinach, a także autorką wielu cenionych publikacji, w tym monografii, komentarzy oraz podręczników akademickich.

Drugie wydanie publikacji zawiera omówienie problematyki odpowiedzialności za długi spadkowe, a także analizę zmian wprowadzonych ustawą z 20.03.2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw. Autorka komentuje zmienione przepisy, ujmując je całościowo, opisuje również nowe uregulowania w zakresie odpowiedzialności za długi spadkowe i spłacania długów spadkowych, a w szczególności:

- odmienną niż dotychczas fikcję prawną związaną z niezłożeniem przez spadkobiercę oświadczenia co do spadku,
- nową instytucję w Kodeksie cywilnym – wykaz inwentarza – która pozwala spadkobiercy oraz wierzycielom spadku na zorientowanie się w stanie majątku spadkowego: wielkości długów spadkowych oraz wartości aktywów.

Zmiany te zostały przedstawione wraz z ogólnym omówieniem zasad odpowiedzialności za długi spadkowe nie tylko spadkobierców, lecz także osób, na rzecz których ustanowione zostały zapisy windykacyjne, a w pewnych sytuacjach również osób obdarowanych przez spadkodawcę.

W obecnym wydaniu rozważania zostały rozszerzone, autorka uwzględniła bowiem opracowania doktrynalne z ostatnich dwóch lat. O unikatowości komentarza stanowi przejrzystość i zwięzłość wywodów.

Książka jest przeznaczona przede wszystkim dla prawników-praktyków: sędziów, radców prawnych, adwokatów, notariuszy i komorników. Będzie też przydatna studentom interesującym się zagadnieniami prawa spadkowego.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUPER.PL
WWW.PROFINFO.PL

ISBN 978-83-8124-808-2

